

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av rättegångsbalken och 5 § i lagen om domstolsavgifter

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av rättegångsbalken och 5 § i lagen om domstolsavgifter (RP 152/2024 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Lagutskottet (LaUB 1/2025 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 2 kap. 9 § 2 mom. och rubriken för 30 a kap., sådana de lyder, 2 kap. 9 § 2 mom. i lag 422/2018 och rubriken för 30 a kap. i lag 650/2010, samt
fogas till 14 kap. 4 §, sådan den lyder i lag 690/1997, ett nytt 2 mom., till 21 kap. en ny 17 §, i stället för den 17 § som upphävts genom lag 690/1997, till 24 kap. 7 §, sådan den lyder i lag 165/1998, ett nytt 3 mom., till 24 kap. 15 §, sådan den lyder i lag 165/1998, ett nytt 4 mom., till 30 kap. en ny 3 a § och till 30 a kap. en ny mellanrubrik före 1 § samt nya 7—9 § och en ny mellanrubrik före dem, som följer:

2 kap.

Om domförhet

9 §

Högsta domstolen är domför även i en sammansättning med tre ledamöter om besvären gäller sådana förutsättningar för meddelande av tillstånd till fortsatt handläggning som avses i 25 a kap. 11 §, om sammansättningen är enig om avgörandet. I en sammansättning med tre ledamöter kan

Riksdagens svar RSv 7/2025 rd

också en klagan som gäller hänskjutande av en prejudikatfråga behandlas och avgöras, om sammansättningen är enig om avgörandet.

— — — — —

14 kap.

Om handläggning av mål inför rätta

4 §

— — — — —

Bestämmelser om hänskjutande av en prejudikatfråga till högsta domstolen för avgörande finns i 30 a kap. 7 §.

21 kap.

Om rättegångskostnader

17 §

Parterna svarar själva för sina rättegångskostnader som orsakats av behandlingen av en prejudikatfråga som avses i 30 a kap. 7 § i rättegångsbalken.

24 kap.

Om domstolens avgörande

7 §

— — — — —

Om tingsrätten har framställt en prejudikatfråga enligt 30 a kap. 7 §, ska högsta domstolens avgörande fogas till tingsrättens dom.

15 §

— — — — —

Om hovrätten har framställt en prejudikatfråga enligt 30 a kap. 7 §, ska högsta domstolens avgörande fogas till hovrättens dom och slutliga beslut.

30 kap.

Fullföljd av talan från hovrätt till högsta domstolen

3 a §

Om besvären gäller meddelande av tillstånd till fortsatt handläggning i hovrätten och målet eller ärendet innehåller en fråga som avses i 3 § 2 mom. 2 punkten vars avgörande är nödvändigt för

Riksdagens svar RSV 7/2025 rd

att styra rättstillämpningen eller annars med hänsyn till grunderna för besvärstillståndet, kan högsta domstolen när den meddelar besvärstillstånd eller behandlar besvären besluta att den avgör frågan. Behandlingen av frågan om meddelande av tillstånd till fortsatt handläggning fortsätter i högsta domstolen efter det att frågan som avses i 3 § 2 mom. 2 punkten har avgjorts.

30 a kap.

Prejudikatbesvär och prejudikatfrågor

Prejudikatbesvär

1 §

Prejudikatfrågor

7 §

Tingsrätten eller hovrätten kan besluta att hänskjuta en fråga som gäller lagens tillämpning i ett mål eller ärende som den handlägger (*prejudikatfråga*) till högsta domstolen för avgörande.

Innan beslutet fattas ska parterna ges tillfälle att bli hörda. En fråga får hänskjutas endast av något särskilt skäl, om någon av parterna motsätter sig hänskjutandet. Hovrätten får inte hänskjuta en fråga i ett mål eller ärende som hovrätten handlägger som fullföljdsinstans, om någon av parterna motsätter sig hänskjutandet.

8 §

I ett beslut som gäller hänskjutande av en fråga till högsta domstolen för avgörande får ändring inte sökas genom besvär.

En part får dock anföra klagan hos högsta domstolen över ett beslut genom vilket en fråga har hänskjutits till högsta domstolen för avgörande. Klagoskriften ska lämnas in till kansliet för den domstol som hänskjutit frågan inom fjorton dagar från den dag då beslutet om hänskjutande avkunnades eller meddelades.

Högsta domstolen ska av klagandens motpart begära ett skriftligt bemötande av klagan, om inte detta är uppenbart onödigt. Klagan ska avgöras utan obefogat dröjsmål. Vid behandlingen av klagan i högsta domstolen ska i övrigt i tillämpliga delar bestämmelserna i 30 kap. om fullföljd av talan från hovrätt till högsta domstolen i mål och ärenden som hovrätten har avgjort som fullföljdsinstans iakttas.

9 §

Högsta domstolen kan ta upp en prejudikatfråga för avgörande, om detta är viktigt med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis. På upptagande av en prejudikatfråga för avgörande tillämpas i övrigt i tillämpliga delar bestämmelserna om meddelande av besvärstillstånd.

Om en prejudikatfråga tas upp för avgörande, tillämpas bestämmelserna i 30 kap. i tillämpliga delar vid avgörandet av den.

Riksdagens svar RSv 7/2025 rd

Högsta domstolen ska fatta beslut om att en prejudikatfråga tas upp för avgörande och avgöra en prejudikatfråga utan obefogat dröjsmål.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det avgörande i vilket ändring söks har meddelats eller avkunnats i hovrätten före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet på sökande av ändring i högsta domstolen.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om domstolsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) 5 § 16 punkten, sådan den lyder i lag 486/2023, och
fogas till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1235/2016, 100/2018, 207/2023, 347/2023 och 486/2023, en ny 17 punkt som följer:

5 §

Avgiftsfria prestationer

Avgifter enligt denna lag tas inte ut

- 16) i ärenden enligt äktenskapslagen (234/1929) som gäller upphävande av äktenskap;
- 17) för behandling i högsta domstolen av en prejudikatfråga enligt 30 a kap. 7 § i rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 7/2025 rd

Helsingfors 4.3.2025

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare